A

Awang bin Abdul Rahman lwn Shamsuddin bin Awang dan satu lagi

MAHKAMAH TINGGI SYARIAH (TERENGGANU) — KES NO 41-001-28 TAHUN 95

B ISMAIL YAHYA H

19 JULAI 1997

Undang-Undang Islam *— Harta perkahwinan — Harta sepencarian — Sama ada tuntutan harta sepencarian boleh dibuat oleh anak bagi pihak ibunya*

C ***Undang-Undang Islam*** *— Hibah — Sama ada wujud hibah yang sah mengikut hukum syarak — Sama ada rukun-rukun hibah dipenuhi*

Plaintif membuat tuntutan ke atas sebidang tanah yang didaftarkan atas nama bapa tirinya sebagai harta sepencarian ibunya yang telah meninggal dunia. Plaintif mendakwa bahawa selepas kematian ibunya
D bapa tirinya memberitahunya bahawa ½ bahagian tanah itu telah diberikan kepada ibu plaintif. Isu-isu di hadapan mahkamah adalah: (i) sama ada seorang anak boleh membuat tuntutan harta sepencarian bagi pihak ibunya; dan (ii) oleh kerana bapa tiri plaintif telah memberi sebahagian daripada tanah tersebut kepada ibu plaintif tanpa sebarang balasan, timbul unsur-unsur hibah. Persoalannya ialah sama ada
E wujud hibah yang sah mengikut hukum syarak.

Diputuskan, menolak tuntutan plaintif:

(1) Tuntutan harta sepencarian oleh plaintif ditolak kerana yang layak menuntut harta sepencarian di dalam harta tersebut ialah
F ibu plaintiff. Oleh kerana ibu plaintif tidak membuat tuntutan ke atas harta yang didakwa sebagai harta sepencarian, plaintif tidak berkelayakan untuk berbuat demikian. Tiada asas yang boleh digunakan oleh plaintif untuk menuntut harta sepencarian di atas tanah tersebut. Semasa hayat, ibunya sendiri tidak pun
G menuntut harta itu sebagai harta sepencarian. Tidak ada dibuktikan fakta-fakta yang boleh menjadi isu yang mana harta itu adalah harta sepencarian. Oleh yang demikian, mahkamah tidak dapat menimbang tuntutan harta sepencarian oleh plaintif (lihat ms 235D dan 236B, D).

(2) Untuk menjadikan sesuatu hibah itu sah menurut hukum syarak,
H ia hendaklah memenuhi rukun-rukun hibah, antara lainnya, pemberi hibah mestilah bebas menguruskan barang miliknya dan penerima hibah mestilah mempunyai keahlian menguruskan harta. Dalam kes ini, pemberi hibah (bapa tiri plaintif) tidak bebas menguruskan hartanya kerana harta tersebut telah
I digadaikan kepada bank semasa aqad hibah berlaku. Tambahan pula, penerima hibah (ibu plaintif) telahpun meninggal dunia semasa hibah dibuat dan dengan itu tidak mempunyai keahlian menguruskan harta.

Sekiranya hibah dibuat ketika tanah itu belum digadai dan penerima hibah ialah plaintif, timbul pula persoalan sama ada plaintif memiliki bahagian tanah yang dihibah itu sebaik sahaja beliau menerima hibah itu. Menurut fakta yang dikemukakan, plantif tidak memiliki pun barang hibah itu. Oleh yang demikian, syarat penerimaan atau pemilikan tidak dipenuhi dan dengan itu hibah tidak berlaku dalam kes ini (lihat ms 237D, G dan 238B, C).

Nota-nota

Untuk kes-kes mengenai harta sepencarian, lihat 8 *Mallal's Digest* (4th Ed, 1996 Reissue) perenggan-perenggan 436–437.

Kes-kes yang dirujuk

Hajjah Sulong bte Abu Bakar lwn Mamat Mat Amin [1403H] JH 206
Ahmad lwn Mahafat Khan dan lain-lain [1401H] JH 82 (dirujuk)
Hajjah Saudah bte Che Mamat lwn Hanafi bin Hj Daud dan lain-lain [1412H] JH 66 (dirujuk)

Undang-undang yang dirujuk

Enakmen Undang-undang Pentadbiran Keluarga Islam Terengganu 1985 ss 2, 57
Enakmen Pentadbiran Hal Ehwal Islam Terengganu 1986 s 32(1)

Abdul Halim bin Johar (*Abd Halim & Co*) bagi pihak plaintif.
Wan Ahmad Farid bin Wan Salleh (*Saifuddin bin Othman* bersamanya) (*Adnan & Wee*) bagi pihak defendan-defendan.

Ismail Yahya H: Tuntutan yang telah didengar mulai 12 April 1997 yang lalu ialah tuntutan yang dinamakan oleh plaintif sebagai tuntutan harta sepencarian ke atas hartanah QT(M) 349 Mukim Kuala Nerus yang mana hartanah itu kemudiannya dikenali dengan GM 2283 Mukim Kuala Nerus, Kuala Terengganu.

Mengikut undang-undang sebagaimana yang diperuntukkan di dalam s 2 Enakmen Undang-Undang Pentadbiran Keluarga Islam 1985, 'harta sepencarian', diertikan sebagai harta yang diperolehi bersama oleh suami isteri semasa perkahwinan berkuatkuasa menurut syarat-syarat yang ditentukan oleh hukum syarak. Dari peruntukan undang-undang ini, jelaslah bahawa harta sepencarian itu adalah harta yang diperolehi bersama oleh suami isteri semasa perkahwinan mereka berkuatkuasa.

Mahkamah berpendapat walaupun tidak ada perkataan harta sepencarian di dalam hukum syarak secara nyata namun ia adalah merupakan adat Melayu yang telah diiktibar dan mendatangkan kebaikan kepada kaum wanita khususnya di tempat kita ini.

Di dalam Islam apabila sesuatu adat atau 'uruf telah diakui kebaikannya dan telah diberi pengiktirafan undang-undang, kedudukannya tidak lagi

A sebagai adat akan tetapi ia bertukar menjadi suatu peraturan atau perundangan yang mesti diikuti dan dikuatkuasa.

Sejarah perundangan Islam menunjukkan bahawa apabila Rasulullah SAW berhadapan dengan persoalan 'uruf (adat) baginda mengambil sikap yang berbeza-beza di antara satu adat dengan adat yang B lain. Sikap-sikap itu boleh dibahagikan kepada:

(i) Menerima adat menjadi hukum seperti adat jual beli yang berasaskan persetujuan bersama di antara kedua-dua pihak dan mengelakkan cara mengambil harta benda orang lain secara tidak wajar (batil), adat perkahwinan apabila seorang perempuan dilamar melalui walinya C dan berhak mendapat mas kahwin serta diijabkabulkan di hadapan dua orang saksi, sistem qasamah sepertimana ia telah diamalkan dan prinsip mesyuarat.

(ii) Menolak adat seperti adat jual beli yang berasaskan penipuan dan gharar, perkahwinan secara ramai iaitu lelaki yang boleh menyetubuhi D seorang perempuan dan apabila mendapat anak penentuan keturunan dibuat melalui rupa yang terdekat di kalangan mereka.

(iii) Menerima dengan pindaan sesuatu adat untuk menjadi hukum seperti adat qisas terhadap kesalahan membunuh dengan sengaja setelah mengetepikan usul yang tidak sesuai (jahiliyah); pengabdian hanya boleh diterima dengan sebab peperangan. E

Peraturan jual beli yang berasaskan persetujuan bersama, sistem qasamah dan musyawarah yang dahulunya dianggap adat resam, sudah diberi pengiktirafan undang-undang dan perlu diamalkan oleh masyarakat Islam dalam kehidupan mereka. Perkembangan yang sama juga berlaku kepada F harta sepencarian yang pernah dikenali sebagai suatu adat yang diamalkan oleh orang Melayu dan khususnya orang Islam di Malaysia, Indonesia dan Singapura.

Pengiktirafan ini dengan jelas diberi melalui perinsip yang terdapat dalam kaedah perundangan Islam yang dipetik oleh Al-Sayuti sebagaimana disebut didalam kitabnya *Al-Ashbah wa Al-Naza'ir*: G

(i) Adat mengambil tempat hukum.

(ii) Amalan manusia menjadi pegangan (hujah) yang wajib diikuti.

(iii) Sesuatu yang diterima mengikut adat samalah kedudukannya seperti sesuatu yang dibuat mengikut syarak. H

Di dalam perkara ini, asas ataupun dasar yang ditetapkan oleh Islam dalam mengatur dan mengurus kehidupan suami isteri adalah satu asas yang sesuai dengan fitrah dan tabiat semulajadi manusia. Orang lelaki lebih mampu bekerja, bergigih dan berusaha di luar rumah manakala perempuan pula lebih mampu mengurus rumahtangga, mendidik anak-anak I membuatkan suasana rumahtangga menyenangkan dan penuh ketenteraman. Oleh kerana itu kepada lelaki diberi tugas yang sesuai dengan fitrahnya dan kepada perempuan pun disesuaikan dengan tabiatnya. Dengan yang demikian barulah rumahtangga berjalan dengan baik, di

dalam dan di luar rumah tanpa menjejaskan mana-mana pihak. Kedudukan ini telah dijelaskan oleh Syed Sabiq didalam kitab *Fiqh al-Sunnah* (Jilid 2) ms 17 dengan menyebut (maksudnya):

> Rasulullah SAW telah membuat hukuman di antara Ali bin Abi Talib rawkaw dan isterinya Fatimah ra ... iaitu dipertanggungjawabkan ke atas Fatimah melaksanakan kerja-kerja di rumah manakala Ali pula diberi tanggungjawab bekerja dan berusaha di luar rumah.

Dalam menghuraikan apa yang disebutkan di atas, di dalam kitab *I'anatu al-Talibin* (Jilid 4) ms 76 ada memperuntukkan matan Fathul Mu'in berbunyi (maksudnya):

> Adapun perkara-perkara yang tidak khusus kepada isteri melakukannya, seperti memasak makanan suami dan mencuci pakaian suami, maka tidaklah menjadi kewajiban ke atas isteri mahupun orang gaji bagi isteri, tetapi kewajiban tersebut menjadi tugas suami sendiri. Oleh yang demikian suami kenalah menanganinya sendiri atau ditangani oleh orang lain (iaitu dengan suami membayar upah dan sebagainya).

Selain dari itu, adalah menjadi suatu yang bertentangan dengan hak apabila dibuat anggapan bahawa harta kedua-dua suami isteri itu menjadi satu apabila mereka berkahwin. Harta isteri tetap menjadi haknya dan suami tidak berhak untuk mengambil apa-apa pun dari hartanya dan begitu juga dengan harta suami ianya milik abadi kepada si suami sama ada semasa atau selepas perkahwinan. Mengenai perkara ini Allah SWT telah berfirman yang bermaksud (surah An Nisaa' ayat 32):

> ... orang-orang lelaki ada bahagian dari apa yang mereka usahakan dan orang-orang perempuan pula ada bahagian dari apa yang mereka usahakan ... .

Daripada penjelasan hukum syarak di atas dan pengertian berkanun ke atas 'harta sepencarian', mahkamah berpendapat yang dimaksudkan sebagai harta yang diperolehi bersama oleh suami isteri semasa perkahwinan berkuatkuasa terbahagi kepada tiga jenis iaitu: pertama, harta yang diperolehi dengan usaha bersama suami isteri dalam masa perkahwinan mereka berkuatkuasa. Kedua, harta yang diperolehi dengan usaha tunggal satu pihak kepada perkahwinan dalam masa perkahwinan mereka berkuatkuasa, dalam mana pihak yang tidak memperolehi aset itu memberi sumbangan-sumbangan kepada kebajikan keluarga dengan memelihara rumahtangga atau menjaga anak-anak maupun keluarga. Ketiga ialah aset-aset yang dipunyai oleh satu pihak sebelum perkahwinan itu telah dimajukan sebahagian besarnya dalam masa perkahwinan mereka oleh pihak yang satu lagi atau dengan usaha mereka bersama.

Mahkamah berpendapat maksud harta sepencarian sebagaimana yang disebutkan itu adalah mengambil tempat di dalam hukum syarak iaitu di dalam mu'amalah upah. Menurut hukum syarak apabila seseorang isteri bertugas di dalam rumah melebihi tugas-tugasnya yang diwajibkan ke atasnya sebagai seorang isteri menurut hukum syarak, dia perlu diberi upah bagi tugasan yang melebihi tugas-tugasnya itu. Begitulah seterusnya. Oleh yang demikian harta sepencarian itu adalah layak dinamai di dalam bahasa Arab sebagai (maksudnya):

A Harta yang diperolehi hasil daripada usaha bersama kedua-dua suami dan isteri semasa perkahwinan.

Dalam masyarakat kita, harta yang dikatakan harta sepencarian itu kadang-kadang didaftarkan di atas nama isteri dan kadang-kadang didaftarkan di atas nama suami. Oleh itu timbul persoalan bilakah waktu harta sepencarian B boleh dituntut. Persoalan ini adalah sukar untuk dijawab secara objektif. Keadaan ini berlaku kerana ada pihak-pihak dalam perkahwinan tidak mahu menuntut harta sepencarian oleh sebab dia berpendapat harta yang diperolehi itu akan diwarisi oleh anak mereka kemudiannya. Dengan itu terdapat kes yang mana harta sepencarian didaftarkan atas nama suami, kemudiannya suami itu meninggal terlebih dahulu, isteri berkenaan tidak C pun membuat sebarang tuntutan di atas harta berkenaan yang mana dia ada hak ke atas harta itu sebagai harta sepencarian.

Di dalam kes seperti ini, pihak anak tidak patut pada pendapat mahkamah menuntut harta sepencarian bagi pihak ibunya ke atas harta si mati kerana ibunya iaitu pihak yang benar-benar berhak menuntut tidak D pun berbuat demikian. Apakah alasan dan keterangan yang akan dikemukakan oleh si anak bagi membuktikan harta itu harta sepencarian sebagaimana yang ditakrifkan tadi. Keadaan yang serupa berlaku juga sebaliknya iaitu ada harta sepencarian didaftarkan atas nama isteri, kemudian isteri meninggal terlebih dahulu daripada suami. Walaupun E begitu ada juga keadaan dalam mana harta sepencarian didaftarkan di atas nama suami dan setelah suami meninggal dunia, isteri membuat tuntutan untuk sabitan harta sepencarian dan mendapat bahagiannya. Kes seperti ini telah berlaku dan di dalam kes *Hajjah Saudah bte Che Mamat lwn Hanafi bin Hj Daud dan lain-lain* JH [1412] 66 yang mana Kadi Besar Yang Arif Dato' Hj Daud bin Muhammad telah membuat keputusan-F keputusan berikut:

(1) tanah-tanah itu telah dipindah milik kepada almarhum Hj Daud bin Hj Abdul Rahman dalam masa perkahwinan mereka berdua dan adalah harta sepencarian dan hendaklah dibahagi dua separuh hak menuntut dan separuh lagi dijadikan pusaka untuk dibahagikan kepada G waris yang berhak.

(2) ada qarinah bahawa pembelian tanah yang dipindah milik kepada yang menuntut diadakan pada masa Hj Daud bin Hj Abdul Rahman masih hidup dan tanah-tanah itu adalah harta sepencarian dan hendaklah separuh dari nilai harga tanah-tanah itu dijadikan harta H pusaka untuk dibahagikan kepada waris-waris yang berhak mengikut hukum faraid.

Selain dari itu, tuntutan harta sepencarian boleh juga berlaku apabila berlakunya perceraian antara suami isteri walau dalam apa bentuk perceraian sekalipun. Kedudukan ini telah diperuntukkan di dalam s 57 Enakmen I Undang-Undang Pentadbiran Keluarga Islam 1985.

Di dalam kes di hadapan kita ini menurut fakta kesnya, tanah yang dipertikaikan itu memakai keterangan GM 2283 Mukim Kuala Nerus, didaftarkan atas suami, Abdul Rahman bin Ismail yang dikenali juga sebagai Awang bin Ismail. Plaintif, Awang bin Abdul Rahman adalah anak

tiri kepada tuan tanah yang didaftarkan, menuntut harta sepencarian ke atas tanah itu.

Yang layak menuntut harta sepencarian di dalam harta berkenaan ialah ibu plaintif, Nik bte Abdul Rahman. Oleh kerana ibu plaintif tidak membuat tuntutan ke atas harta yang didakwa sebagai harta sepencarian, plaintif terus tidak berkelayakan berbuat demikian. Boleh jadi ibu plaintif telah redha dengan kedudukan harta berkenaan. Sekiranya ibu plaintif tidak redha, sudah tentu dia meminta supaya tanah itu didaftarkan di atas dua nama iaitu nama dirinya dan nama Abdul Rahman @ Awang bin Ismail. Menurut keterangan yang dikemukakan, harta berkenaan didaftarkan atas nama Abdul Rahman @ Awang bin Ismail adalah di atas permintaan ibu plaintif. Apakah asas yang digunakan oleh plaintif menuntut harta sepencarian di atas harta GM 2283 Mukim Kuala Nerus itu? Semasa hayat ibunya sendiri tidak pun menuntut harta itu sebagai harta sepencarian. Di dalam kes ini tidak pun dibuktikan fakta-fakta yang boleh menjadi isu yang mana harta itu adalah harta sepencarian. Oleh yang demikian mahkamah tidak dapat menimbang tuntutan harta sepencarian oleh plaintif.

Di dalam keterangan-keterangan yang dikemukakan, mahkamah dapati plaintif mendakwa Abdul Rahman @ Awang bin Ismail, bapa tirinya, telah membahagikan tanah GM 2283 Mukim Kuala Nerus kepada dua bahagian lebih kurang sebulan setelah kematian ibunya pada 24 Oktober 1977, tanpa sebarang balasan. Di sini timbul unsur-unsur hibah. Mahkamah ada mencelah semasa perbicaraan dahulu supaya pihak-pihak memberi penumpuan kes ini kepada kes hibah, bukan lagi kes harta sepencarian. Celahan mahkamah ini kerana tuntutan harta sepencarian berbeza dengan tuntutan hibah.

Hibah menurut pergertian syarak iaitu sebagaimana yang terdapat di dalam kitab *I'anatu al-Talibin* (Jilid 3) ms 142 disebut matan Fathul Mu'in seperti berikut (maksudnya):

> Hibah ialah memberi milik sesuatu barang kepada seseorang yang mana barang itu sah untuk dijual atau diberi hutang, oleh ahli tabarru' dengan tidak adanya sebarang tukaran atau pembalasan.

Allah SWT telah berfirman (surah Al-Maidah ayat 2) yang bermaksud:

> ... Dan hendaklah kamu bertolong-tolongan untuk membuat kebajikan dan takwa ... .

Firman Allah SWT di atas menunjukkan bahawa hibah, sodaqah dan hadiah hukumnya adalah sunat. Di dalam kitab *I'anatu al-Talibin* (Jilid 3) ms 145 ada disebut matan Fathul Mu'in seperti berikut (maksudnya):

> Hibah, sodaqah dan hadiah hukumnya sunat dan yang paling baiknya ialah sodaqah.

Berdasarkan peruntukan undang-undang, kuasa mendengar dan memutuskan segala perguaman dan prosiding berhubung dengan pemberian masa hidup atau hibah dan seumpamanya diberi kepada Mahkamah Tinggi Syariah. Seksyen 32(1) Enakmen Pentadbiran Hal Ehwal Islam Terengganu 1986 memperuntukan:

A Mahkamah Tinggi Syar'iah hendaklah: ...

(b) dalam bidang kuasa malnya, mendengar dan memutuskan segala perguaman dan prosiding di mana semua pihak beragama Islam dan yang berhubung dengan — ...

(vi) pemberian masa hidup atau penyelesaian yang diperbuat tanpa
B balasan wang tunai atau benda yang bernilai wang oleh orang yang beragama Islam; ... .

Untuk menjadikan sesuatu hibah itu sah menurut hukum syarak, ia hendaklah memenuhi rukun-rukun hibah. Rukun hibah sebagaimana yang disebut di dalam kitab *Mughnil Muhtaj* oleh As-Syarbini (Jilid 2) ms 397
C ada menyebut seperti berikut (maksudnya):

> Rukun hibah itu ada tiga iaitu, pihak-pihak yang melakukan aqad hibah terdiri daripada pemberi hibah (wahib) dan penerima hibah (mawhub lahu), aqad nikah melalui ijab dan qabul, dan adanya barang yang dihibahkan itu (mawhub).

D Di antara syarat-syarat ke atas pemberi hibah yang membolehkan hibahnya menjadi sah ialah dia adalah pemilik barang yang dihibahkan itu dan dia bebas menguruskan barang itu. Di dalam kes ini, menurut keterangan-keterangan yang dikemukakan, Nik bte Abdul Rahman meninggal dunia pada 24 Oktober 1977. Lebih kurang sebulan selepas tarikh itu, Abdul
E Rahman @ Awang bin Ismail ada memberitahu plaintif bahawa tanah GM 2283 Mukim Kuala Nerus, Kuala Terengganu dibahagi dua iaitu ½ bahagian diberi kepada ibu plaintif dan ½ bahagian lagi kepada Abdul Rahman @ Awang bin Ismail.

Harta berkenaan tidak dibuat pindah milik kerana menurut keterangan plaintif ianya telah digadai kepada bank. Harta tersebut adalah milik
F sepenuhnya Abdul Rahman bin Ismail. Abdul Rahman @ Awang bin Ismail meninggal dunia pada 20 Julai 1981.

Di sini timbul dua andaian: pertama, kalaulah benar semasa aqad hibah berlaku, harta yang dihibahkan itu telah digadai kepada bank, ini bermakna wahib telah tidak bebas lagi mengurus hartanya itu dan dengan
G itu salah satu syarat dalam rukun *'aqid* (wahib dan mawhub lahu) telah tidak dipenuhi. Hal inl menyebabkan hibah tidak sah dari pandangan hukum syarak.

Walaupun begitu, mengikut rekod tanah berkenaan yang dikemukakan oleh Tuan Hj Talaha bin Ali, Penolong Pentadbir Tanah Daerah Kuala
H Terengganu, tanah itu pertama kalinya digadai kepada Bank Pertanian Malaysia pada 8 Februari 1978. Oleh itu pada ketika hibah ini berlaku tanah berkenaan belum lagi digadai. Keterangan yang mendakwa bahawa Abdul Rahman @ Awang bin Ismail memaklumkan geran (keterangan tanah) tidak ada kerana tanah berkenaan telah digadai dan dengan itu
I urusan pindah milik tidak dapat diuruskan adalah satu keterangan yang berlawanan dengan fakta yang sebenar atau boleh jadi keterangan Abdul Rahman @ Awang bin Ismail ketika itu hanya satu muslihat untuk mengaburi pandangan plaintif.

Kedua, sekiranya benar Abdul Rahman @ Awang bin Ismail membuat hibah ketika tanahnya belum lagi digadai, dia adalah pemilik yang mempunyai kebebasan mengurus tanah itu dan syarat wahib telah dipatuhi. Dalam keadaan ini timbul pula siapakah mawhub lahu — adakah plaintif atau ibu plaintif. Berdasarkan keterangan plaintif, mawhub lahu ialah ibunya. Menurut hukum syarak, antara syarat-syarat penerima hibah (mawhub lahu) ialah dia adalah seorang yang memiliki keahlian menguruskan harta. Ibu plaintif ketika hibah dibuat telah pun lebih kurang sebulan meninggal dunia. Dia tidak mempunyai keahlian menguruskan harta. Oleh itu hibah berkenaan tidak sah menurut hukum syarak.

Andainya benar Abdul Rahman @ Awang bin Ismail membuat hibah ketika tanah belum digadai iaitu sebagaimana fakta sebenarnya, dan penerima hibahnya ialah plaintif, timbul pula persoalan adakah plaintif memiliki bahagian tanah yang dihibah itu sebaik sahaja dia menerima hibah itu. Menurut fakta yang dikemukakan di dalam kes ini, plaintif tidak memiliki pun barang hibah berkenaan.

Saksi plaintif kedua, Lijah bte Jusoh, dalam keterangannya menyatakan bahawa, 'cikgu Awang tak usik pun tanah itu, cuma dia nak tuntut hak ibu dia'. Di dalam hukum syarak, salah satu syarat kepada penerima hibah ialah dia miliki barang yang dihibah itu sebaik sahaja dia menerimanya. Di sini timbul apakah yang dimaksudkan dengan 'memiliki'. Di dalam *Kamus Dewan* (Edisi Baru) terbitan Dewan Bahasa dan Pustaka, Kementerian Pendidikan Malaysia 1989, 'memiliki' diertikan sebagai 'mempunyai'; 'mengambil atau menjadikan sesuatu hak milik'. Di dalam kitab *Al Fiqhul Islami wa Adillatuhu* (Juzuk 5) ms 19 menyebut (maksudnya):

> Para fuqaha berselisih pendapat dalam syarat penerimaan barang hibah oleh penerima hibah. Golongan Hanafiah dan Syafeiah berpendapat bahawa penerimaan barang hibah adalah syarat yang mesti kepada berlakunya hibah, hinggakan golongan ini tidak mensabit mana-mana barang hibah menjadi milik kepada penerima hibah tanpa penerimaan. Pendapat golongan ini berdasarkan dalil sebagaimana yang diriwayatkan daripada Saiyidatina A'isyah r.a. bahawa bapanya (Saidina Abu Bakar Al-Siddiq) memberikan sebanyak 20 wasaq daripada hartanya. Ketika bapanya sedang nazak beliau berkata, 'wahai anakku, sesungguhnya kamu adalah orang yang paling disukai selepasku dan kamu juga dimuliakan kemiskinan selepasku. Aku mahu berikan harta ini kepadamu sebanyak 20 wasaq. Jikalau kamu mengambil dan menjaganya dengan baik, maka harta itu untukmu dan hari ini ia dikenali sebagai harta pusaka. (Janganlah kamu lupa) pada dua saudara lelaki dan perempuanmu, bahagi-bahagikanlah harta dengan nama kitab Allah.' A'isyah berkata, 'bahagian ini untuk saudara lelakiku. Siapa pula saudara perempuanku? Dia ialah Asma'. Siapa lagi?' Kata Abu Bakar, 'Zu Batni [yang mempunyai perut] binti Kharijah; aku mengganggapnya sebagai khadam perempuan.
>
> Nas ini menjelaskan tentang syarat penerimaan untuk mengesahkan pemberian. Pemberian barang dapat dipunyai dengan penerimaan, seperti kata Abu Bakar tadi, 'jikalau kamu mengambil dan menjaga dengan baik, harta itu adalah untukmu'. Kata 'Umar r.a., 'lelaki yang memberi harta kepada anak-anaknya, kemudian mereka memegang atau menerima harta itu, jika salah seorang anaknya mati, bapa berkata: "Hartaku ada padaku, aku tidak akan berikan kepada seorang pun". Bila bapa hampir mati, dia

A berkata pula, "harta ini untuk anakku, aku telah berikan kepadanya, oleh itu sesiapa yang memberikan barang, tetapi tidak memutuskan pemberiannya itu dan terus mengekalnya hingga ia mati, harta itu diberi kepada pewarisnya, pemberian seperti ini dibatalkan".

Di dalam kes ini, contoh penerimaan termasuklah menggunakan harta
B yang dihibah seperti memajukan harta itu dengan membina rumah di atasnya atau menanam dengan sebarang tanaman yang berfaedah, yang mana menunjukkan harta itu dimiliki. Perkara-perkara ini menurut keterangan yang dikemukakan tidak berlaku di dalam kes ini. Oleh yang demikian mahkamah mendapati syarat penerimaan atau pemilikan telah tidak dipenuhi. Dengan itu mahkamah berpendapat hibah telah tidak
C berlaku di dalam kes ini.

Di dalam kes ini, walaupun syarat-syarat dalam pemberi hibah dipenuhi tetapi syarat-syarat dalam penerima hibah telah tidak dipenuhi menyebabkan rukun pertama hibah iaitu *'aqid* telah menjadi tidak sah. Dengan yang demikian hibah tidak wujud lagi.

D Mengenai rukun kedua hibah, sighah, iaitu lafaz ijab daripada pemberi hibah dan qabul daripada penerima hibah, sekali lagi di dalam kes ini perlu ditentukan siapakah penerima hibah, sebelum ditentukan bentuk ijabnya. Menurut fakta-fakta yang dikemukakan oleh plaintif dan saksi-saksinya, jelaslah penerima hibah ialah ibu plaintif iaitu Nik bte Abdul Rahman
E yang telah meninggal pada 24 Oktober 1977 manakala hibah didakwa berlaku sebulan setelah matinya Nik. Kedudukan fakta ini sahaja telah menunjukkan hibah tidak berlaku kerana gagal memenuhi syarat dalam rukun kedua ini.

Andainya plaintif menjadi penerima hibah di dalam kes ini, adakah berlaku qabul? Dari keterangan-keterangan plaintif dan ketiga-ketiga orang
F saksinya, mahkamah dapati qabul daripada plaintif tidak berlaku.

Menurut hukum syarak, hibah menjadi sempurna apabila harta yang dihibah itu diterima di dalam majlis hibah, walaupun dengan tidak menyebut 'aku terima' apabila pemberi hibah (wahib) berkata, 'aku hibahkan harta ini kepada engkau'. Perkara ini disebut di dalam perkara 841 kitab *Al-*
G *Ahkam Al-Adliyah*, terjemahan Dewan Bahasa dan Pustaka dengan tajuk *Undang-Undang Sivil Islam*.

Di dalam perkara 844 kitab yang sama ada menyebut, 'jika pemberi memberi keizinan secara terang untuk diterima, penerima boleh menerima harta yang diberi itu dalam majlis hibah dan boleh juga selepas daripada
H perpisahan'.

Menurut keterangan saksi plaintif ketiga, Awi bin Noh, ayah tiri plaintif telah mengukur dan memacak tanda di atas tanah untuk bahagian ibu plaintif dan bahagian ayah tiri plaintif sendiri dengan tidak menyebut langsung apakah tindakan plaintif. Keterangan saksi ini dikuatkan pula
I dengan keterangan saksi kedua plaintif, Lijah bte Jusoh yang menerangkan, 'cikgu Awang tak usik pun tanah itu, cuma dia nak tuntut hak ibu dia'. Cikgu Awang di dalam keterangannya ialah plaintif.

Di dalam kes ini, jelaslah rukun pertama dan rukun kedua hibah telah tidak disempurnai, walaupun rukun ketiga hibah iaitu tanah GM 2283

Mukim Kuala Nerus, Kuala Terengganu dapat memenuhi syarat-syaratnya. Dengan yang demikian, mahkamah dapati hibah telah tidak berlaku di dalam tuntutan ini.

Di dalam kes ini tuntutan harta sepencarian tidak dapat ditimbang oleh mahkamah, manakala tuntutan hibah pula mahkamah dapati telah tidak memenuhi syarat hibah mengikut hukum syarak.

Keputusan

(1) Mahkamah tidak dapat mensabitkan tanah yang memakai keterangan MG atau GM 2283 Lot 7860 Mukim Kuala Nerus, Daerah Kuala Terengganu, sebagai harta sepencarian antara Abdul Rahman bin Ismail dengan Nik bte Abdul Rahman.

(2) Mahkamah sabit tidak berlakunya hibah antara Abdul Rahman bin Ismail yang dikenali juga sebagai Awang bin Ismail dengan Awang bin Abdul Rahman KP 1112592 kira-kira sebulan selepas 24 Oktober 1977.

(3) Mahkamah menolak tuntutan harta sepencarian Awang bin Abdul Rahman KP 1112592, plaintif, ke atas tanah memakai keterangan MG atau GM 2283 Lot 7860 Mukim Kuala Nerus, Daerah Kuala Terengganu dengan kos. Kos akan ditaksir oleh pendaftar Mahkamah Tinggi Syariah Terengganu.

Tuntutan ditolak.

Dilaporkan oleh Mohamed Azam Mohamed Adil